

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 14.6.2011
čj. SRS 040689/2011

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Zpráva č. 11 oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 6.–12.6.2011

1. Počasí

Zpočátku sledovaného období panovalo teplé letní počasí s ranními teplotami kolem 15 °C a odpoledními blížícími se ke tropickým 30 °C. Středeční lokální bouřky a přeháňky místy i s kroupami byly následovány přechodem studené fronty. Ve čtvrtek 9.6. pršelo celý den a ochladilo se přibližně o 10 °C. Zatímco na některých lokalitách srážky znamenaly příjemné vyrovnání vláhové bilance, lokálně napršelo přes 40 mm srážek, což přispělo k dalšímu poléhání obilnin. Od pátku do neděle bylo většinou slunečno, odpolední teploty se ale dostávaly jen mírně nad 20 °C, srážky nebyly zaznamenány.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Porosty polních plodin jsou v dobrém zdravotním stavu, výskyty chorob a škůdců jsou většinou slabé. Rovněž zaplevelení obilnin je většinou slabé, naopak lokálně středně až silně jsou zapleveleny některé porosty kukuřice, máku nebo slunečnice. Z polních prací v současné době probíhá zejména intenzivní fungicidní ochrana.

OBILNINY

Porosty jsou většinou vyrovnané, rovnoměrně vzešlé, se slabým zaplevelením, výskyty škodlivých organismů jsou spíše slabé, pouze lokálně střední nebo silné. Po příválových srážkách je řada porostů ozimého ječmene značně polehlá, poněkud méně polehlé jsou pšenice a lokálně i některé jarní ječmeny.

PŠENICE OZIMÁ (RF 47–71 BBCH)

Z více míst jsou hlášeny střední výskyty **světle hnědé skvrnitosti pšenice** (*Pyrenophora tritici-repentis*), a to z okresů Jeseník (Javorník – Ves) a Přerov (Penčice, Osek nad Bečvou), v okrese Opava (Opava předměstí) je výskyt hodnocen jako silný. Ojedinělý střední výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice** (*Mycosphaerella graminicola*) zjistili v okrese Prostějov (Protivanov).

Ošetření proti houbovým chorobám má zpravidla postihnout celý komplex listových chorob s cílem ochránit zejména praporcový list. Provádí se v období od tvorby posledního listu (fáze 37 BBCH) do začátku metání (fáze 51 BBCH), v každém případě je nutné dodržet pokyny na etiketě použitého přípravku.

Lokální střední výskyty larev **kohoutků** (*Oulema spp.*) byly zaznamenány v okresech Jeseník (Javorník – Ves), Olomouc (Nový Dvůr) a Opava (Opava předměstí).

Pozorování imag se provádí po uplynutí 4 dnů (nemusí být za sebou) s maximální teplotou vyšší než 17 °C, které následují po splnění sumy efektivních teplot $SET_{6,0} = 110,0$ °C denních stupňů DS (orientačně to bývá v období od konce dubna do poloviny května). Kontroluje se 100 smyků

v porostech pšenice a ječmene na deseti různých místech rozložených na ploše pozemků (10 míst x 10 smyků). Pozorování vajíček a larev se provádí po dosažení $SET_{6,0} = 400,0$ °C DS (orientačně u ozimé pšenice ve fázi 32-37 BBCH). Pokud je vylíhlých larev méně než 50 %, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50 % vylíhlých larev. Kontroluje se 10 odnoží za sebou v řádku na 10 různých místech porostu (celkem 100 odnoží) ve vzdálenosti více než 20 m od okraje porostu.

Předpoklad škodlivého výskytu larev je při zjištění více než 70 brouků na 100 smyků. Ošetřuje se v době, kdy poměr vajíček a vylíhlých larev je 1 : 2 nebo vyšší.

JEČMEN OZIMÝ (RF 61–77 BBCH)

Také výskyty chorob na ječmeni ozimém jsou všeobecně slabé, lokální střední výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byl zjištěn v okrese Olomouc (Holice), střední výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** v okrese Přerov (Buk).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Pozorování sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí na konci odnožování (29 BBCH), při objevení se posledního listu (37 BBCH) a začátkem metání (51 BBCH). Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 29 BBCH se hodnotí celá rostlina. Ve fázi 29 a 37 BBCH se určí % napadených rostlin (odnoží).

Ošetří se porosty, u nichž je napadeno 5 a více % rostlin (odnoží).

Střední výskyt larev **kohoutků (*Oulema spp.*)** v porostu ozimého ječmene byl zaznamenán v okrese Jeseník (Horní Heřmanice).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 51–65 BBCH)

Porosty jsou většinou vývojově i vzrůstově vyrovnané. Z chorob je zaznamenán střední výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** v okrese Jeseník (Javorník - Ves), silné výskyty v okresech Karviná (Věřňovice), Opava (Opava předměstí) a Přerov (Lazníky a Rokytice).

Způsob pozorování a indikace ochrany viz ječmen ozimý.

Také v porostech jarního ječmene se lokálně zjišťují střední výskyty larev **kohoutků (*Oulema spp.*)**, a to v okresech Prostějov (Protivanov) a Přerov (Lazníky), silné výskyty v okresech Jeseník (Javorník – Ves) a Opava (Opava předměstí).

Způsob pozorování a indikace ochrany proti kohoutkům viz pšenice ozimá.

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 61–75 BBCH)

Na dalších lokalitách jsou zjišťovány první výskyty **kyjatek hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)**, pouze v okrese Jeseník (Bílý Potok) je výskyt hodnocen jako střední.

Pozorování kyjatek na rostlinách se provádí 1 x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu (fáze 12 BBCH) do nalezení prvních kyjatek. Množství kyjatek se sleduje 1 x za 14 dnů do žluté zralosti (fáze 83-85 BBCH). Při úhlopříčném průchodu porostem se na 10 místech prohlédne vždy 5 za sebou rostoucích rostlin. Mšice je potřebné na místě z rostlin oklepat na světlou podložku a spočítat.

Ošetří se porosty, kde je zjištěno v průměru 3 a více kyjatek na jednu rostlinu.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 75–80 BBCH)

Výskyty larev **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)** a **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** v šešulích jsou hodnoceny jako slabé, ojediněle střední (Čechovice v okrese Olomouc) a jsou výrazně soustředěny na okraje pozemků.

Ošetření insekticidy, v době, kdy jsou již vylíhlé larvy šešulových škůdců, je neúčinné!

MÁK (RF 42–52 BBCH)

Až střední výskyt plísně máku (*Peronospora arborescens*) je hlášený z okresu Přerov (Prosenice).

Silný výskyt larev krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*) zjistili v okrese Olomouc (Holice).

Ošetření proti larvám na kořenech je neúčinné!

OKOPANINY

BRAMBOR (RF 31–65 BBCH)

První mikroskopicky ověřený výskyt plísně bramboru (*Phytophthora infestans*) byl zjištěn u drobných pěstitelů v okrese Frýdek-Místek (Ropice) 12.6.

Podmínky pro 1. ošetření citlivých odrůd v disponovaných polohách byly splněny pro lokality v okolí meteorologických stanic Javorník, Lučina, Mošnov, Opava–Otice a Šumperk–Temenice.

Výskyty imag mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) jsou i nadále slabé, u drobných pěstitelů lokálně střední (Vojnice v okrese Olomouc). Střední výskyt larev 1. a 2. instaru byl zjištěn v okrese Opava (Opava) a u drobných pěstitelů v okrese Olomouc (Unčovice).

V období hromadného kladení vajíček se sleduje množství brouků v porostu a za 2-4 týdny (tedy celkem 3 x) množství ohnisek larev. Porost je nutno projít nejméně 4 x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Ošetření se provede v době maxima líhnutí larev. Při normálním průběhu počasí to bývá obvykle v době, kdy první vyhlíhlé larvy dosáhnou 3. instaru. Ošetří se porosty, kde bylo zjištěno 100 a více brouků na 1 ha nebo 140 a více ohnisek larev, přičemž za jedno ohnisko se považuje skupina 35 a více larev.

ŘEPA (RF 28–43 BBCH)

Z živočišných škůdců jsou v současné době zjišťovány pouze slabé výskyty mšice makové (*Aphis fabae*), první a slabé výskyty mšice broskvoňové (*Myzus persicae*) a vajíček nebo mladých larev květilky řepné (*Pegomyia hyoscyami*).

CHMEL (RF 35–51 BBA)

Střední výskyty plísně chmele (*Pseudoperonospora humuli*) byly zjištěny v okresech Olomouc (Velká Bystřice) a Přerov (Nelešovice), lokálně až silný výskyt v okrese Přerov (Lipník nad Bečvou).

První výskyty svilušky chmelové (*Tetranychus telarius*) jsou hlášeny 7.6. z okresů Olomouc (Senice na Hané) i Přerov (Želatovice).

OVOCNÉ DŘEVINY

Převládají slabé výskyty škodlivých organismů, silnější výskyty jsou zjišťovány hlavně na neošetřovaných stromech v silničních stromořadích, extenzivních sadech a na rozptýlené zeleni.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 72–75 BBCH)

Střední výskyty padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) na náchylných odrůdách (zejména Idareť) jsou zjišťovány v okresech Jeseník (Javorník – Město), Prostějov (Dětkovice), Přerov (Penčice) a Šumperk (Šumperk).

Ošetření se signalizuje v období sekundárního šíření choroby ve fázi 55 BBCH (zelené poupě) a opakuje se podle potřeby (infekční tlak, intenzita růstu, použitý přípravek) přibližně do fáze 76 BBCH (plody velikosti vlašského ořechu).

Střední výskyty mšic (*Aphididae*) jsou zaznamenávány na dalších lokalitách v okresech Olomouc (Vilémov) a Prostějov (Dětkovice).

Kontroluje se 100 letorostů (na 5 místech 20 letorostů z 1 stromu) na konci kvetení, fáze 67 BBCH.

Ošetření se provede při napadení koloniemi mšic 2 a více % letorostů, u mšice jabloňové (*Aphis pomi*) 10 a více %.

Střední až silné výskyty samců **obaleče jablečného (Cydia pomonella)** byly zaznamenány odchycem do feromonových lapáků v okresech Nový Jičín (Příbor, Štramberk), Olomouc (Vilémov) a Přerov (Tučín).

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ošetření se provede vždy přibližně za týden po vyvrcholení letové vlny, pokud trvají vhodné podmínky pro kladení vajíček, tedy pokud večerní teploty ve 21 hodin středoevropského času dosahují alespoň 17 °C.

Střední výskyty samců **obaleče zimolezového (Adoxophyes orana)** byly zaznamenány v okrese Olomouc (Vilémov, Náměšť na Hané).

Ošetření se signalizuje po zjištění maxima náletu.

Peckoviny

SLIVŮN (RF 72–76 BBCH)

Střední poškození listů **vlnovníkem trnkovým (Eriophyes similis)** bylo zjištěno u drobných pěstitelů v okrese Jeseník (Javorník – Město).

Většinou je zaznamenáván útlum přiletu samců **obaleče švestkového (Cydia funebrana)** do feromonových lapáků, v okresech Olomouc (Vilémov), Opava (Opava) a Karviná (Nový Bohumín) byly ještě zaznamenány střední výskyty.

Přílet samců se sleduje dvakrát týdně od 1.5. do 15.9.

Ochrana proti současné, tj. první generaci, která působí propad plodů, není obvykle účelná. Pouze v letech s nízkou nasadou plodů a velmi vysokou populační hustotou obaleče švestkového je vhodné ji provést, a to po zjištění první výrazné letové vlny. Ošetření se signalizuje v období letu imag letní generace, a to v první třetině letové křivky této generace. Ochranný zásah je vhodné směřovat proti právě se líhnoucím housenkám, tj. asi týden po vrcholu letové vlny. U raných a poloraných odrůd většinou stačí jedno ošetření. U pozdních odrůd, pokud nadále trvají vysoké přilety samců do feromonových lapáků, se provede druhé ošetření, a to přibližně 10 dnů po prvním.

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek